

Upokojeni medvedji kosmatinci

Povsem blizu Maribora, le nekaj kilometrov čez mejo z Avstrijo, je v kraju Berghausen medvedje zavetišče

GREGOR GROSMAN

Fritz je največji kosmatinec na kmečkem dvorišču le streljaj od slovensko-avstrijske meje, ki poleg njega gosti še deset medvedov ter nekaj drugih živali. Družbo mu delajo Burli, Bärli, Petzerl, Heidi in Gretel, Brummi, Hansi, Ivan in pa tretja medvedka Felicitas, ki je v avstrijski Berghausen prišla leta 1995. Tedaj je bila poznana pod vzdevkom disko medvedka, saj je svojemu nekdanjemu lastniku denar služila v glasni in zakajeni diskoteki. Vendar pa, če se boste v vročih poletnih dneh odločili za obisk kosmatih upokojencev, tega nikar ne storite v največji vročini. Tedaj se bodo živali, ki jim je vroče že aprila, skrivale kje v sencih. Če boste imeli srečo, se bo kakšen sprva negiben kup dlak le premaknil in se skopal ter tako skušal ohladiti v bazenu, ki ga ima na voljo vsak medved. S hrano pa jih v vročini gotovo ne boste mogli premamiti, da bi prišli k ograji in pozirali.

Poleg medvedov so svoj dom v Berghausnu našli tudi prašički, več koz in tudi dva bizona. Zatočišče leži dobrih 20 kilometrov ali približno 20 minut vožnje iz Maribora do mejnega prehoda Šentilj, nato pa morate pot nadaljevati po južnoštajerski vinski cesti, dokler vas ob cesti ne pozdravi cestna oznaka s podobo rjavega medveda. Ne morete je zgrešiti. Zanimivo je, da lahko na kmetijo, okoli katere je postavljen medvedji azil, pripeljete tudi svojega štirinožnega prijatelja. Kot nam je povedal gospodar Hermann Skof, je njihov ovčar Tasso zmeraj vesel družbe, medvedvi pa so kužkov tudi vajeni. Azil je sicer pred več kot 30 leti ustanovil tedanji lastnik zemljišča, pokojni Johann Ruprecht.

Žalostne življenjske zgodbe

Prav vsak prebivalec zasebnega medvedjega zatočišča, ki z nekaj spremembami in širitvami postaja živalski vrt tipa B, ima burno preteklost. Heidi denimo je bila bojna medvedka, ki se je morala za življenje boriti z napačnimi psi. Zato ima pogrizeno uho in zbrušene kočnike. Bärli in Petzerl sta medvedja brata, ki sta v azil prišla iz bližnjega živalskega vrta za divje živali, kjer ju niso zmogli več oskrbo-

vati: Pogosto merita moči in Petzerl običajno zmaga, nam pojasni oskrbnik, ki ruvanja kosmatincev ni več spremljal s takšnim zanimanjem kot mi. Fritz si deli kletko z Burli, ki je ena najstarejših živali, zaradi visoke starosti pa je medvedka, ki prihaja iz Češke, zelo umirjena.

Medvede je azil, ki se financira pretežno z vstopnino obiskovalcev - teh je bilo lani več kot 10.000, sprejel iz različnih delov Evrope in Azije. Upravlja ga zakonca Elke Weber in Hermann Skof, ki sta azil prevzela leta 2011, leto pozneje sta medvedja zatočišča obdala z dodatno varnostno ogrado, nato pa sta začela azil širiti v živalski vrt, ki pa čas delovanja še vedno prilagaja medvedom in njihovem zimskemu spancu. Sprva jih je bilo sicer dvanajst, a so morali enega od njih nedavno uspavati, saj je zbolel za rakom na pljučih.

Medvedja prehrana

Rjavega medveda sicer uvrščamo med mesojede živali, vendar pa sodi bolj med vsejede. Tri četrtine njegove prehrane predstavljajo rastlinska živila, temu pa se je prilagodilo tudi zobovje živali z manj izrazitimi čekani in dobro razvitimi kočniki za obdelavo sadja in zelenjave.

V poznem poletju in jeseni si morajo medvedvi zagotoviti dovolj maščob za zimo. Spomladi, po zimskem spancu, rjavi medved sprva sploh ne občuti lakote. Tedaj se prehranjuje s koreninami, travo in zelišči. Vseeno pa mu prehrana živalskega izvora predstavlja pomemben vir energije in proteinov. Rad je ribe pa tudi insekte, kot so mravlje, hrošči ali čebele, ki jih je pomorila zima. Včasih medved pokonča tudi kakšno ovco ali govedo.

Poleti poje medved do deset kilogramov hrane na dan, jeseni še več in se lahko zredi tudi do pol kilograma dnevno. Odrasli medvedvi morajo v času priprav na zimski spanec dnevno pojesti za 20.000 kalorij hrane. To bi bilo denimo 30 kilogramov jabolk. Medved se odpravi na prezimovanje s kar tretjinskim deležem maščobe v telesu.

Najljubša hrana rjavega medveda pa ostajajo med in jajca. Arašidi ali

Vsak kosmatinec ima dostop do bazena ali mlake. (Gregor Grosman)

Prav vsak prebivalec zasebnega medvedjega zatočišča ima burno preteklost

S hrano medvedov v vročini gotovo ne boste mogli premamiti, da bi prišli k ograji in pozirali. (Gregor Grosman)

surove testenine veljajo za priboljške. Ker je medved v naravi več ur dnevno zaposlen z iskanjem hrane, ga skušajo tudi v zatočišču zaposliti ter spodbujati njegovo razmišljanje, tako da mu hrano skrivajo na več lokacijah znotraj ograde.

Vodna bomba

Ob plačilu vstopnine lahko za evro kupite še vrečko z narezanim surovim korenjem, ki ga medvedvi naravnost

obožujejo. Žal pa sami ne boste mogli kupiti vodne bombe, ki med skrbniki velja za odlično obogatitev jedilnika. To so v slastnem barvnem sladoledu zamrznjeni koščki zelenjave, s katerimi se medvedvi sprva igrajo, nato pa jih z veseljem pohrustajo na kopnem ali v vodi. Vsak kosmatinec ima namreč dostop do bazena ali mlake z vodo, tako da se lahko v vročih poletnih dneh skopa in ohladi. V ogradi velikosti najmanj 300 kvadratnih metrov

sta praviloma po dva medveda, razen tistih, ki so vajeni živeti v osami. Zanimivo je tudi, kako spretni so medvedje s svojimi velikimi šapami. Ko namreč želijo doseči kak košček korenčka, ki ni našel poti v kletko, hitro in z veliko natančnostjo iztegnjejo kremplje proti hrani, in že se znajde v gobcu. Nato pa sledi zadovoljno hrustanje, in ko žival še ni prav pogoltnila oranžnega koščka, že steguje kosmato taco skozi ogrado za naslednji kos.